

بررسی میزان انطباق پذیری مدیریت شهری ایران با اصول حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر فریدونکنار)

امیر حسین نریمانی^۱، محمد فدایی^۲، محمد قاسمی کناری^۳، حسین امین تبار^۴،

امیر حسین بصیر^۵، عسگری طالبی^۶

^۱کاردانی، مهندسی معماری، دانشگاه غیرانتفاعی امینی، واحد بهنمیر، مازندران، ایران (نویسنده مسؤل)

^۲کارشناسی، مهندسی اجرایی عمران، دانشگاه غیرانتفاعی طبرسی، واحد قائمشهر، مازندران، ایران

^۳کارشناسی ارشد، حسابداری، موسسه پارسه، واحد بابلسر، مازندران، ایران

^۴کارشناسی، مدیریت بازرگانی، دانشگاه غیرانتفاعی امینی، واحد بهنمیر، مازندران، ایران

^۵کارشناسی، مهندسی اجرایی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بابل، مازندران، ایران

^۶کارشناسی، فناوری و اطلاعات، علمی و کاربردی، واحد بابل، مازندران، ایران

چکیده

حکمروایی خوب شهری مفهومی است که هم با مسئولیت حکومت و هم با تعهد شهروندان ارتباط دارد و به عنوان فرآیندی است که از یک طرف، بر اساس کنش متقابل میان سازمان ها و نهادهای رسمی اداره شهر و از طرفی دیگر، میان سازمان های غیر دولتی و تشکل های جامعه مدنی شکل میگیرد. در شرایط کنونی کشور ما که چهارچوب نظری منسجمی برای مدیریت شهرها وجود ندارد، باید به فکر ایجاد ساختارهای نوین تغییر و تحول در روش اداره ی شهرها بود. در این میان، حکمروایی خوب شهری به عنوان کم هزینه ترین و اثر بخش ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت، برای دستیابی به توسعه ی پایدار در قلمرو هر سرزمین جزئی از ضروریات می باشد. در این راستا، این مقاله با روش توصیفی- تحلیلی، از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی مباحث نظری جمع آوری گردید. همچنین، ابزار به کارگرفته شده دیگر در این پژوهش در جهت تکمیل اطلاعات، تهیه ی پرسشنامه و استفاده از نظرات عمومی ساکنین شهر فریدونکنار می باشد. نتایج پژوهش حاضر نشان میدهد که مدیریت شهری در محدوده مورد مطالعه با اصول حکمروایی خوب شهری تطابق ندارد و با توجه به شاخص های آن از وضعیت مناسبی برخوردار نیست. ارزیابی این پژوهش حاکی از آن است که شهرداری و دیگر ارگانهای دولتی در چارچوب حکمروایی خوب شهری عملکرد مناسبی ندارد. واضح است که هرچه مدیران مسلط تر، با تجربه تر و خالق تر و با دانش و آگاهی بیشتری در رأس امور قرار بگیرند عملکرد آن ها در زمینه های گوناگون بهتر و مفیدتر واقع می شود.

واژه های کلیدی: مدیریت، مدیریت شهری، حکمروایی، حکومت، حکمروایی شهری

مقدمه

از سال ۲۰۰۷ میلادی، برای اولین بار در تاریخ بشر، بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها سکونت دارند. فرآیند شهری یک پدیده کلیدی توسعه اقتصادی است و منجر به تمرکز قابل توجهی از منابع انسانی، فعالیت های اقتصادی و مصرف منابع در شهرها می شود. اگرچه که حدود ۲ درصد از سطح زمین را شهرها پوشش می دهند، اما مسئول حدود ۷۵ درصد از مصرف منابع جهان می باشند (Madlener ۲۰۱۱: ۵۱). بنابراین، میتوان این گونه اظهار داشت که مدیریت بر شهرها در سالهای آینده، از جمله دغدغه های بزرگ نظام مدیریت در کشور خواهد بود و بدین ترتیب توسعه ی شهرنشینی شتابان علاوه بر چالش های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی با چالش های مدیریتی نیز روبرو خواهد گشت (رهنمایی و کشاورز، ۱۳۸۹: ۲۶) جامعه جهانی، امروزه به این نتیجه رسیده است که مشکل عمده مدیریت شهری کمبود منابع مالی یا تکنولوژی مدرن و یا نیروی انسانی ماهر نیست، بلکه بیش از همه، مشکل اصلی در شیوه اداره این عوامل است (قوایی و تاجدار، ۱۳۸۸: ۴۶).

در میان رویکردهای گوناگون مطرح شده در عرصه مدیریت شهری، حکمروایی خوب شهری از مطرحترین رویکردها است (ترابی، ۱۳۸۳: ۵) و به عنوان پایدارترین الگوی مدیریت نظام پیچیده شهری مطرح شده است. این الگو در زمان حاضر در مجامع بین المللی و محافل کارشناسی تنها راه خروج از بن بست فقر و توسعه نیافتگی شهرها تلقی میشود و مدیریت شهری چارهای جز اجرای آن ندارد، زیرا اثر بخش ترین، کم هزینه ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت است (ترابی، ۱۳۸۳: ۵). این الگو بر مبنای اصولی چون مشارکت، پاسخگویی شهروندی، شفاف بودن، قانون مداری و... به عنوان یک فرآیند در برنامه ریزی و مدیریت شهرها با تعامل سه نهاد دولت، جامعه مدنی و بخش خصوصی به عنوان اضلاع حاکمیت، نقش مؤثری را ایفا میکنند. هدف حکمروایی خوب، توسعه انسانی پایدار است و در آن بر کاهش فقر، ایجاد اشتغال و رفاه پایدار، حفاظت و تجدید حیات محیط زیست و... تأکید شده است (مؤیدی، ۲۰۱۳: ۱۳۹۲). با ورود به هزاره سوم میلادی، شهرها در کشورهای کمتر توسعه یافته با چالش های فزاینده ناشی از رشدی فراتر از ظرفیت های پاسخگو مواجه شده اند از طرفی توسعه شهرنشینی با افزایش روزافزون تقاضاهای شهروندان همراه بوده و عموماً دولتها از عهده ی انجام آن وظایف برنمی آیند (رهنمایی و کشاورز، ۱۳۸۹: ۲۶) به طوری که امروزه یکی از معضلات مهم کشورهای در حال توسعه، رشد سریع جمعیت شهری و ناتوانی شهرها در تأمین نیازها و خدمات مورد نیاز آن است. بالاخص، اینکه با توجه به پیش بینی تا سال ۲۰۳۰ از پنج میلیارد نفر جمعیت جهان، حدود چهار میلیارد نفر آن متعلق جمعیت شهری کشورهای در حال توسعه است (برک پور و اسدی، ۱۳۸۷: ۷) با توجه به مطالب بیان شده، در میان رویکردهای گوناگون مطرح شده در عرصه ی مدیریت شهری، حکمروایی شهری از مطرح ترین رویکردهاست. این الگو در زمان حاضر در مجامع بین المللی و محافل کارشناسی تنها راه خروج از بن بست فقر و توسعه نیافتگی شهرها تلقی میشود و مدیریت شهری چاره ای جز اجرای آن ندارد (تیزپا و خاکپراقی، ۲۰۱۵: ۲) ایران نیز طی دهه های گذشته مانند بسیاری از کشورهای در حال توسعه با مقوله ی شهرنشینی و پیامدهای مثبت و منفی آن مواجه شده است (نوبری و رحیمی، ۱۳۸۹: ۴) و با مشکلاتی از قبیل آلودگی زیست محیطی، عرضه ی نامناسب مسکن، کمبود اشتغال، فقر شهری و نابرابریهای اجتماعی اقتصادی و... روبروست. بنابراین می توان گفت آنچه امروزه در اداره امور شهر مورد توجه و تأکید قرار میگیرد بهره گیری از الگوی حکمروایی خوب شهری بوده و در این صورت است که می توان امیدوار به حل مشکلات و معضلات ساختاری و کارکردی شهرها بود (نوبری و رحیمی، ۱۳۸۹: ۴).

بطوری که هم اکنون نتایج تحقیقاتی که میزان تحقق حکمروایی شهری در نظام اداره شهرهای ایران را بر اساس سنجش شاخص های کمی و کیفی بررسی کرده، نشان میدهد که نظام اداره شهرها در ایران مبتنی بر الگوی حکومت شهری و نه حکمروایی شهری است (برک پور، ۱۳۸۱). در یک جمع بندی کلی می توان چنین بیان نمود که در شرایط فعلی کشور ما چهارچوب نظری منسجم برای مدیریت شهرها وجود ندارد. مدیریت شهری در ایران به دلیل تمرکزگرایی، مدیریت بخشی و برنامه های شهری برونگرا، از روش های مدیریتی مشارکتی و حکمروایی خوب شهری فاصله گرفته است و جای خالی شهروندان فعال در اداره ی شهرهای ایران احساس میشود (حسینی و دیگران، ۱۳۹۴). بر این اساس، این پژوهش بر ارزیابی وضعیت شهر فریدونکنار از لحاظ شاخص های حکمروایی خوب شهری و بررسی موانع و محدودیتهای تحقق حکمروایی شهری در شهر فریدونکنار متمرکز شده است. گرچه نقش و جایگاه مدیریت شهری در نظام حکمروایی کشور به درستی تعیین نشده است، لیکن انجام چنین تحقیقاتی می تواند به شناخت واقعی شهرهای ایران از لحاظ شاخص های حکمروایی کمک کند. در اهمیت و ضرورت این پژوهش می توان این گونه بیان کرد که یکی از پدیده های نوین قرن بیستم و دهه های اخیر روند گسترش شهرنشینی و افزایش بیرویه جمعیت و توسعه فیزیکی مناطق شهری می باشد. این روند در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران همواره با مشکلات فراوانی روبرو است که پیامدهای منفی بسیاری به همراه داشته است. در این میان، مدیریت شهری زمینهای ارائه ی خدمات مورد نیاز جمعیت ساکن در شهرها و الزامات زندگی جمعی را فراهم می نماید (اسماعیل زاده و همتی، ۱۳۹۱: ۱۰۵). به عبارتی، رکن اساسی توسعه ی شهر مدیریت بهینه ی شهر است و در میان رویکردهای گوناگون مطرح شده در عرصه ی مدیریت شهری، حکمروایی شهری از مطرح ترین رویکردهاست (تیزیا و خاکپراقی، ۲۰۱۵: ۱) این رویکرد در حال حاضر به عنوان اثر بخش ترین، کم هزینه ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت شهری معرفی می شود و تحقق حکمروایی خوب شهری در مدیریت شهرهای متوسط ایران مستلزم عینیت بخشیدن به مشارکت شهروندان در ابعاد گوناگون است (تیزیا و خاکپراقی، ۲۰۱۵: ۱). می توان گفت این الگو در زمان حاضر در مجامع بین المللی و محافل کارشناسی تنها راه خروج از بن بست فقر و توسعه نیافتگی شهرها تلقی می شود و مدیریت شهری چارهای جز اجرای آن ندارد زیرا همانطور که بیان شد اثر بخش ترین، کم هزینه ترین و پایدارترین شیوه ی اعمال مدیریتی است که توسعه ی منطقه ای و در نتیجه توسعه ی ملی را نیز با خود به دنبال دارد (اسماعیل زاده و صرافی، ۱۳۸۴: ۲). به هر حال، پس از مطرح شدن الگوی حکمروایی خوب یا نظام اداری خوب در جهان، اکثر کشورهای توسعه یافته، امروز از این الگو استفاده می کنند و کشورهای در حال توسعه فاقد ابزارهای اجرایی آن هستند که بازنگری کلی در شیوه های حکومتی و مدیریتی این کشورها کشورهای در حال توسعه ضروری است (اسماعیل زاده و صرافی، ۱۳۸۴: ۳). بنابراین می توان چنین اظهار داشت که امروزه مدیریت عقلانی و کارآمد بر شهرها از مهمترین مسائل کشورهای جهان بالاخص کشورهای در حال توسعه شده است (رهنمایی و کشاورز، ۱۳۸۹). بررسی سازوکارهای برنامه ریزی و مدیریت شهری در کشورهای در حال توسعه الزامات ملی ناشی از این نظام را در به کار گیری الگوی حکمروایی شهری آشکار میسازد (الله پور، ۱۳۸۶: ۶). لذا به کارگیری رویکرد حکمروایی خوب و متناسب با بافت فرهنگی، سیاسی و اقتصادی کشورمان، به عنوان رویکردی که کشور را بیش از پیش در مسیر توسعه ی پایدار هدایت خواهد کرد، ضرورتی بسیار پیدا کرده است. و از آنجا که در چارچوب شهر، مردم منافع بسیار مشخص و روشنی در مقابل اهداف کلان و عمومی کشور دارند، درباره ی آن ها امکان بحث مستقیم، مسؤلانه و مسئولیت پذیری در زمینه قانونگذاری ناشی از حقیقت، بیشتر است. این به این معنا است که آغاز حاکمیت شایسته از حوزه شهر، ضرورت تحول حاکمیت شایسته در ایران نیز می باشد.

از طرفی دیگر، در دهه های بعدی، شهرها و بویژه شهرک های جدید نو ظهور در کشورهای در حال توسعه نقش کلیدی در توسعه و توزیع برآورد های شهری ایفاء می کنند. از این رو، برنامه ریزی شهری و مدیریت شهری برای ایجاد چارچوبی مناسب برای آینده شهری پایدار اهمیت خواهد داشت. بنابراین، به کارگیری رویکرد حکمروایی خوب به عنوان تمرینی عمومی، کم خطرترین و در عین حال مؤثرترین و کارآمدترین روش اعمال حاکمیت شایسته برای توسعه در ایران به حساب می آید (اطهاری و دیگران، ۱۳۸۶: ۱۴).

این مقاله با رویکردی توصیفی-تحلیلی انجام شده و به منظور دستیابی به اهداف تحقیق، پس از گردآوری داده ها، از چندین روش مختلف اسنادی/کتابخانه ایی و میدانی استفاده شده است. در روش اسنادی روش کار شامل جمع آوری آمار و اطلاعات و مدارک مورد نیاز از کتابخانه ها و آرشیو سازمانها و مراجع رسمی دیگر اداره های ذیربط می باشد.

بنابراین، تحقیق حاضر از نوع پژوهش های توصیفی می باشد، در روش میدانی نیز بر اساس اهمیت موضوع از فن پرسشگری استفاده شده است. ابزار تحقیق و سنجش در این پژوهش نیز تهیه ی پرسشنامه به منظور استفاده از نظرات عمومی ساکنین شهر فریدونکنار می باشد. پرسشنامه ارائه شده در این پژوهش از نوع پرسشنامه بسته می باشد که برای هر پرسش تعدادی گزینه و پاسخ انتخاب شده است. برای تجزیه و تحلیل آماری، خصوصاً تحلیل نتایج پرسشنامه های تحقیقات میدانی این مطالعه از محیط نرم افزاری SPSS استفاده می شود. مقدمه مقاله شامل طرح مسأله، ضرورت تحقیق، روش تحقیق، پیشینه تحقیق باشد و حداکثر در یک و نیم صفحه تمام به نگارش دربیاید. لازم به ذکر است که نیازی به آوردن عناوینی همچون "روش تحقیق"، "پیشینه تحقیق" و غیره در متن مقدمه نیست و همان یک عنوان "مقدمه" کافیت و همه را دربر میگیرد. هنگام ذکر پیشینه تحقیق در مقابل اسم محقق یا محققان، تاریخ انتشار اثر بیاید. به طور مثال: یوسفی (۱۳۹۶) در تحقیق "....." اذعان داشته که..... در انتهای بخش پیشینه پژوهش لازم است که نویسنده یا نویسندگان تشریح کنند که مقاله ایشان دربردارنده چه یافته هایی افزون بر پژوهش های قبلی است.

چارچوب نظری

مدیریت

مدیریت عبارت است از گروهی از افراد درون سازمان که در وهله نخست به اداره فعالیت های آن سازمان می پردازند (فرنج، ۱۳۷۷: ۳۷۸). مدیریت به عنوان رشته ای مجزا عبارت است از سازماندهی عوامل و منابع برای پاسخگویی به نیاز ساکنان شهر که شامل کارکردهای برنامه ریزی، اجراء، نظارت، کنترل و هدایت است و برای اعمال قدرت باید برآمده از اراده ی شهروندان و قراردادهای اجتماعی باشد (صرافی و اسماعیل زاده، ۱۳۸۵: ۱۲۰). به طور کلی، می توان گفت که مدیریت به کارکردن با افراد و گروه ها برای رسیدن به مقاصد سازمان گفته می شود (سعیدنیا، ۱۳۸۳: ۱۰). به طور کلی، دانشمندان علوم اجتماعی مدیریت را به عنوان یک رشته تحصیلی بررسی می کنند و در زمینه هایی نظیر سازمان اجتماعی و رهبری سازمانی تحقیق می کنند. همچنین، بر اساس گفته هنری فایول، "مدیریت نوعی پیش بینی و برنامه ریزی، سازماندهی، فرماندهی، هماهنگی و کنترل است".

مدیریت شهری

اگر مدیریت به درختی تشبیه شود که شاخه های گوناگونی مانند مدیریت صنعتی، مدیریت مالی، مدیریت روستایی و چون این ها داشته باشد، یکی از شاخه های جدید این درخت، مدیریت شهری است (سعیدنیا، ۱۳۸۳: ۱۰) در مدیریت شهری موفق

می توان سازمان فراگیر و در برگیرنده اجزای رسمی و غیر رسمی مؤثر و کارآمدی دانست که در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهر تأثیر دارند (همان منبع: ۲۲). به منظور اینکه ایده مدیریت شهری به یک واقعیت تبدیل شود، کسانی که اجرا کننده این نوع از مدیریت هستند، باید دیدگاهی واضح تر از معنا و مفهوم آن داشته باشند. اگر استکاربرد این اصطلاح به معنای توجه به رویکرد نوین به امور شهری باشد، چیزی بیش از بازسازی مفاهیم قدیمی مورد نیاز است. رویکرد جدید زمانی شکل می گیرد که بر انجام مسئولیت ذاتی در مفهوم مدیریت تأکید شود و فعالیت های شهری به عنوان اشیاء مدیریت شده شناسایی شوند. بنابراین، ایجاد احساس مسئولیت برای مدیریت و دستیابی به درک کافی از وظایف که این امر مستلزم آن است، پس از آن، پیش شرط الزم برای مدیریت شهری مؤثر می باشد.

حکومت

حکومت، مجموعه‌های از نهادهای رسمی و حقوقی با قدرت قانونی است. اما حکمروایی نوعی فرآیند است. این فرآیند متضمن نظام به هم پیوست های است که هم حکومت و هم اجتماع را در بر میگیرد. حکومت شهری، مجموعه سازمانهای مسئول اداره شهر را در بر می گیرد و متکی بر نهادهای رسمی است (برک پور، ۱۳۸۱: ۴۹۵). بدین ترتیب، از دیدگاههای مختلف یکی از تفاوت های عمده میان حکومت شهری و حکمروایی شهری در فراگیرتر و گسترده بودن مفهوم حکمروایی نسبت به حکومت خلاصه می شود. در واقع حکمروایی، حکومت را شامل می شود و علاوه بر آن عناصر، گروهها و سازمان هایی را هم که به طور غیر رسمی در رشد و توسعه ی شهر مؤثر هستند را در بر می گیرد.

حکمروایی

حکمروایی کنش، شیوه یا سیستم اداره است که در آن مرزهای بین سازمان ها و بخش عمومی و خصوصی در هم میروند. حکمروایی هنر حکومت کردن و بهترین شیوه سرپرستی و مدیریت منفعت عمومی است جوهره حکمروایی وجود روابط متعامل بین و درون حکومت و نیروهای غیرحکومتی است. حکمروایی تلویحا به معنی اقدام مشترک و بنابراین وجود اهداف مشترک، چارچوب های ارزشی و قواعد مشترک، تعامل پیوسته و خواست برای دستیابی به منفعت جمعی است که از طریق انجام اقدامات انفرادی قابل حصول نیست. حکمروایی به روابط بین دولت و جامعه مدنی، حاکمان و حکومت شوندگان و حکومت مربوط است (Rakodi ۲۰۰۳) در واقع حکمروایی شامل نهادهای رسمی و نظام هایی است که برای تضمین و رعایت قانون، قدرت پیدا کرده اند و همچنین قرارهای غیررسمی که مردم و نهادها برسر آن توافق کرده اند یا می اندیشند که به نفعشان است را در بر می گیرد (عربشاهی، ۱۳۸۳: ۱۱).

رشد اخیر تحقیق در زمینه "حکمروایی خوب" و کیفیت نهادهای دولتی با یافته های تجربی صورت گرفته است که نشان می دهد این موسسات می توانند کلید درک رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی در کشورهای در حال توسعه داشته باشند (۱۶۸-۱۹۰ Rothstein. ۲۰۰۸) بنابراین، حکمروایی خوب کال به اداره و تنظیم امور محلی و ملی و رابطه شهروندان و حکومت کنندگان توجه فراوان دارد و بر اساس تعریف برنامه عمران سازمان ملل متحد حکمروایی خوب عبارت است از: مدیریت امور عمومی بر اساس حاکمیت قانون، دستگاه قضایی کارآمد و عادلانه و مشارکت گسترده مردم در فرایند حکومتمداری (اسماعیل زاده و صرافی، ۱۳۸۴: ۶).

حکمروایی شهری

حکمروایی شهری مفهومی است که هم با مسئولیت حکومت و هم با تعهد شهروندان ارتباط دارد در واقع فرآیندی است که بر اساس کنش متقابل میان سازمانها و نهادهای رسمی اداره شهر از یک سو و از طرف دیگر، سازمانهای غیردولتی و تشکل های جامعه ی مدنی شکل می گیرد بنابراین حکمروایی شهری، هم حکومت شهری و هم جامعه مدنی را در بر میگیرد که بر حقانیت و تقویت عرصه عمومی تاکید میکند. تحقق حکمروایی شهری نیز مستلزم کنش متقابل بین نهادهای رسمی و دولتی و نهادهای جامعه مدنی است (برک پور و اسدی، ۱۳۸۷: ۱).

شاخص ها و معیارهای حکمروایی شهری

در بیانیه ای که می توان آن را منشور حکمروایی شهری نامید، اصول نه گانه ی زیر را به عنوان معیارها و ویژگی های حکمروایی خوب برشمرده است، که این شاخص ها به ترتیب عبارتند از:

۱- مشارکت شهروندان، ۲- قانونمندی، ۳- شفافیت، ۴- مسئولیت و پاسخگویی، ۵- جهت گیری توافقی، ۶- عدالت و انصاف، ۷- کارایی و اثربخشی، ۸- پذیرا بودن و پاسخ دهنده بودن، ۹- بینش راهبردی و بر اساس مطالعاتی که در زمینه حکمروایی خوب شهری و مطابقت آن در شرایط شهرهای ایران صورت گرفته است معیارهایی چون:

۱- مشارکت شهروندان، ۲- اثربخشی و کارایی، ۳- پذیرا بودن و پاسخ ده بودن، ۴- مسئولیت و پاسخگویی، ۵- شفافیت، ۶- قانونمندی، ۷- جهت گیری توافقی، ۸- عدالت، ۹- بینش راهبردی و ۱۰- تمرکز زدایی به عنوان معیارهای حکمروایی خوب شهری در ایران نام برده شده است. هر یک از معیارهای نام برده دارای مفهومی است که در نظامی یکپارچه در تعامل با یکدیگر با یکدیگر نظام مدیریت شهری مبتنی بر حکمروایی خوب راتشکیل می دهد (برک پور، ۱۳۸۵: ۵۰۱).

بانک جهانی نیز شاخص هایی چون: ۱- حق اظهار نظر و پاسخگویی، ۲- ثبات سیاسی و فقدان آشوب، ۳- اثربخشی دولت- ۴- کیفیت مقررات، ۵- حاکمیت قانون، ۶- کنترل فساد و ۷- انتخابات آزاد و منصفانه را برای سنجش حکمرانی خوب در کشورها استفاده کرده است (ابراهیم زاده و اسدیان، ۱۳۹۲: ۲۰).

مرور ادبیات و سوابق مربوطه

در طی دهه، ۱۹۹۰ حکمروایی به یکی از واژه های محوری علوم اجتماعی، به ویژه در حوزهی نظریه سیاسی، علوم سیاسی و جغرافیای سیاسی تبدیل شده است و از آنجایی که حکمروایی در بیانی ساده، فرآیندی از تصمیم سازی و روندی است که تصمیم ها در آن به اجراء می آیند، می توان آن را به قدمت تمدن بشری دانست پاک، بنابراین، حکمروایی ایده ی جدیدی نیست و ریشه های آن به واژهی *jubernatia* در زبان لاتین میانه برمی گردد که به معنی راندن و راننده بوده است که در سالهای اخیر و به ویژه از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ به بعد کاربرد مفهوم حکمروایی به طور روز افزون گسترش یافته است. نظریه پردازان دلایل مختلفی برای توجیه گسترش کاربرد آن بیان کرده اند (Atkinson ۱۹۹۸: ۲) بانک جهانی اصطلاح حکمروایی خوب شهری را اولین بار وارد گفتمان توسعه کرد و در مطالعات سال ۱۹۸۹ دریافت که حکمروانی شیوه ی مدیریت اداره ی کشور یا رابطه ی شهروندان با حکومت کنندگان، موضوع محوری توسعه است (تیزپا و خاکپراقی، ۲۰۱۵: ۴) کاربرد مفهوم حکمروایی شهری نیز از اواخر دهه ی ۱۹۸۰ میلادی بخصوص از شمال آفریقا آغاز گردید بهترین و جامع ترین سند در زمینه حکمروایی شهری در مطالعات و بررسی های سازمان ملل به چشم می خورد، زیرا مفهوم حکمروایی شهری در سالهای اخیر در کانون توجه این سازمان قرار گرفته است. به طور مشخص، سازمان ملل در دومین کنفرانس مربوط به سکونتگاه های انسانی

در استانبول، در دستور کار هابیتات بر این نکته تأکید کرده است که در جهت استقرار حکمروایی شهری در شهرهای جهان قدم بردارد. این سازمان شعار خود را فعالیت جهانی برای حکمروایی شهری خوب قرار داده است. هم چنین اجماع جهانی حکمروایی شهری (هابیتات) در چندین کشور نظیر هندوستان، فیلیپین، نیجریه، آمریکای التین، اوگاندا، ماداگاسکار، مکزیکو، برزیل، نیکاراگوئه، جامائیکا... برنامه حکمروایی خوب شهری را شروع کرده و نتایج رضایت بخشی از به کارگیری این مدل ارائه کرده است (الله پور، ۱۳۸۶: ۸). همچنین در زمینه حکمروایی خوب در ایران، تنها یک کتاب توسط مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی تدوین و ترجمه شده است که به واسطه استفاده محقق از منابع اصلی از ترجمه آن استفاده نشده است (اکبری، ۱۳۹۱: ۵). در ایران نیز، آغاز حکمروایی شهری و مدیریت از پایین به بالا پس از دو دهه وقفه در اسفندماه ۱۳۷۷ توسط شهروندان در ایران به صورت شورای شهر و انتخابات نمود پیدا کرده است، بدین صورت که برای نخستین بار مردم فرصت یافتند تا برای انتخابات اعضای شورای اسلامی شهر، شهرک و روستا در انتخابات شرکت کنند (حسین زاده دلیر و دیگران، ۲۰۱۳: ۲). در سالهای اخیر نیز تحقیقات زیادی در رابطه با حکمروایی خوب شهری در شهرهای مختلف ایران (اصفهان، شیراز، مشهد، تبریز) انجام شده است. به طور کلی، این تحقیقات به بررسی حکمروایی خوب از ابعاد می پردازد.

شناخت جغرافیای منطقه ی مورد مطالعه

واژه "فریدونکنار" کلمه ای مرکب از فریدون به علاوه کنار است. فریدون در اساطیر شاهنامه پسر آبتین از نژاد جمشید است که هنگام زادن او گاو به نام برمایون (برمایه) نیز زاده شد. پدر فریدون به فرمان ضحاک کشته شد. فرانک مادر فریدون فرزند خود را نزد صاحب گاو نهاد و او مانند برمایه از شیر گاو رشد و نمو کرد. ضحاک به فریدون دست نیافت. فریدون در البرزکوه پرورش یافت تا ۱۶ ساله شد و از نسل و دودمان خود باخبر گردید. فریدون با کمک مردم و کاوه آهنگر به ضحاک شورید و پیروز شد. مردم فریدون را به پادشاهی برگزیدند. فریدون ضحاک را کشت. پس با سپاهی عظیم قسمت جنوب خزر را تسخیر کرده و در منطقه ای کنار ساحل جنوبی خزر محلی را برای اطراق انتخاب کرد. شهر فریدونکنار به معنی "گرفتن یا اطراق کردن فریدون" نامگذاری شده است، بنا نهاده می شود. در برخی از کتب تاریخی مازندران و طبرستان این شهر را "فریکنار" هم نام برده اند مرحوم دهخدا در لغتنامه، در مورد افسانه اساطیری فریدون میگوید "فریدون یکی از بزرگان داستانی مشترک اقوام هند و ایرانی است، پادشاهی است معروف که ضحاک را در بند کرد." مطابق شاهنامه فردوسی او پسر آبتین و از نسل جمشید است که پس از مشاهده ستمگریهای ضحاک تازی علیه او قیام میکند و با دستیاری کاوه آهنگر، او را دستگیر و در کوه دماوند زندانی میکند و خود به پادشاهی ایران میرسد. فریدون در ادبیات ایران همواره به عنوان مظهر قدرت و پیروزی مطرح بوده است. شهر فریدونکنار در گذشته به نام "مشهد سر دویم" هم نامیده میشد. شهر بابلسر به "مشهد سر" معروف بوده و محمدحسن خان اعتمادالسلطنه درباره مشهدسر می نویسد "به علت آنکه بابلسر مشهدسر نامیده میشود، فریدونکنار نیز مشهد سر دویم نامیده شده است." در زمینه علل پیدایش شهر باید به وجود دریای خزر در قسمت شمالی شهر اشاره کنیم. قرارگیری شهر بر روی جلگه پست و ساحلی جنوب دریای خزر، امکان وجود خاک مساعد را فراهم کرده بطوریکه اراضی کشاورزی حاصلخیز که عمدتاً در حاشیه جنوبی شهر واقع اند از جمله علل سکونت گزینی در این منطقه بوده است. وجود منابع آبی غنی و رودخانه موجود در بافت شهر و همچنین وجود دریای خزر در قسمت شمالی شهر، زمینه فعالیت های صیادی و ماهیگیری را فراهم کرده است و با احداث بندرچندمنظوره فریدونکنار (صیادی، سیاحتی و حمل و نقل) در بخش شرقی ساحل فریدونکنار موجب تقویت فعالیتهای ماهیگیری و توریستی در این شهر گردیده است. در واقع توسعه تدریجی فریدونکنار بیشتر مرهون فعالیت های زراعی، صیادی و شکار بوده است بطوریکه از دیر

زمان بازاری در آن تشکیل شده است. طور کلی شهر فریدونکنار بواسطه قرارگیری در مسیر شاهراه شرق به غرب استان مازندران و پتانسیلهای طبیعی و جاذبه‌های توریستی و گردشگری حائز اهمیت است.

آزمون پژوهش (تحلیل‌ها)

مدیریت شهری در شهر فریدونکنار تا چه اندازه با اصول حکمروایی خوب شهری انطباق دارد؟ در این تحقیق جهت دستیابی و پاسخگویی به پرسش طرح شده تمامی شاخصهای حکمروایی خوب شهری با توجه به مدیریت شهری فعلی در محدوده مورد مطالعه به صورت زیر مورد آزمون قرار گرفته است:

شاخص مشارکت

H_0 : وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$)
(U برابر میانگین مقدار است ۳).

H_1 : وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$)
(U برابر یا پایین تر از میانگین (مقدار ۳) است).

جدول (۱) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص مشارکت

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص مشارکت	-۲۹/۶۴۹	۳۷۰	۰/۰۰۰	-۱/۰۲۰۴۹	-۱/۰۷۱۱	۰/۹۶۹۹

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدار خطای ۰/۰۵ است و چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری)، مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه کرد. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالا و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۲) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص مشارکت	۳۷۱	۱/۹۸	0/49583	/02574

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق مشاهده می شود که تقریباً برابر ۱/۹۸ می باشد و این استنباط می شود که وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد، یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است که این امر نشان دهنده مشارکت ضعیف در بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری است.

شاخص اثربخشی و کارایی

H_0 : وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$)
(U برابر میانگین مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهرفریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$)
(U برابر یا پایین تر از میانگین (مقدار ۳) است.

جدول (۳) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص اثربخشی و کارایی

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص اثربخشی و کارایی	-46/431	۳۷۰	0/000	-1/10209	-1/1488	-1/0554

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدارخطای ۱۰/۰۵ است که چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص اثربخشی و کارایی مسئولین شهری و شهرداری) و مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که آیا میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه می شود. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالا و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۴) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص اثربخشی و کارایی	371	1/89	0/49583	0/02574

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق مشاهده می شود که تقریباً برابر ۱/۹۸ می باشد و این استنباط می شود که وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهرفریدونکنار منفی می باشد، یعنی کمتر از ۳ (مقدارمتوسط) است که این امر نشان دهنده مشارکت ضعیف در بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری است.

شاخص مسئولیت و پاسخگویی :

H0: وضعیت شاخص مشارکت بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهرفریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$) (U برابر میانگین مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص مسئولیت و پاسخگویی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهرفریدونکنار، چگونه است؟ ($\alpha=3$)
(U بالاتر یا پایین تر از میانگین (مقدار ۳) است.

جدول (۵) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص مسئولیت و پاسخگویی

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص مسئولیت و پاسخگویی	-41/791	۳۷۰	۰/۰۰۰	-0/91944	-0/9627	-0/8762

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدارخطای ۱۰/۰۵ است که چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص مسئولیت و پاسخگویی مسئولین شهری و شهرداری) مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که آیا میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه می شود. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالا و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۶) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص مسئولیت و پاسخگویی	۳۷۱	2/08	0/42377	0/02200

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریبا برابر ۲/۰۸ است این استنباط می شود که وضعیت شاخص مسئولیت و پاسخگویی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد، یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است می باشد که این امر نشان دهنده مشارکت ضعیف در بین مردم و مسئولین شهری و شهرداری است.

شاخص شفافیت :

H0: وضعیت شاخص شفافیت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟
(=۳) (U برابر میانگین مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص شفافیت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ (=۳)
(U بالاتر یا پایین تر از میانگین (مقدار ۳) است.

جدول (۷) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص شفافیت

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) =۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص شفافیت	-61/816	370	0/000	-1/36478	-1/4082	-1/3214

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدارخطای ۰/۰۵ می باشد و چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص شفافیت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم)، مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه کرد.

در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالا و حد پایین هر دو منفی هستند، و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است

جدول (۸) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص شفافیت	۳۷۱	1/63	0/42525	0/02208

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریباً برابر $1/63$ است این استنباط می شود که وضعیت شاخص شفافیت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد، یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و به این معنا می باشد که بین مسئولین شهری و شهرداری و مردم شفافیت ضعیفی وجود دارد.

شاخص قانونمندی :

H0: وضعیت شاخص قانونمندی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟
($U = 3$) برابر میانگین (مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص قانونمندی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($U < 3$) بالاتر یا پایین تر از میانگین مقدار (۳) است.

جدول (۹) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص قانونمندی

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص قانونمندی	-44/680	۳۷۰	۰/۰۰۰	-1/10332	-1/1519	-1/0548

در این آزمون، سطح معنیداری $0/000$ و کمتر از مقدار خطای $0/05$ است، چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص قانونمندی مسئولین شهری و شهرداری)، مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه شود. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بال و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۱۰) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص قانونمندی	۳۷۱	1/89	0/47564	0/02469

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق مشاهده می شود که تقریباً برابر $1/89$ است و این استنباط صورت می گیرد که وضعیت شاخص قانونمندی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد، یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و این به این معناست که نظر مردم مسئولین شهری و شهرداری قانونمندی ضعیفی دارند.

شاخص جهت گیری توافقی :

H_0 : وضعیت شاخص جهت گیری توافقی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($U = 3$)
(برابر میانگین) مقدار است ۳).

H_1 : وضعیت شاخص جهت گیری توافقی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟
($U = 3$) (بالتر یا پایین تر از میانگین مقدار ۳) است.

جدول (۱۱) آزمون t تک نمونه ای برای شاخص جهت گیری توافقی

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص جهت گیری توافقی	-36/351	۳۷۰	۰/۰۰۰	-1/22102	-1/2871	-1/1550

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدار خطای ۰/۰۵ است، چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص جهت گیری توافقی مسئولین شهری و شهرداری)، مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالاتر و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه کرد. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالاتر و حد پایین هر دو منفی هستند، و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۱۲) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص جهت گیری توافقی	۳۷۱	1/78	0/64698	0/03359

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریباً برابر ۱/۷۸ است این استنباط میشود که وضعیت شاخص جهت گیری توافقی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد و این یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و به این معناست که از نظر مردم مسئولین شهری و شهرداری جهت گیری توافقی ضعیفی دارند.

شاخص عدالت:

H_0 : وضعیت شاخص عدالت بین مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟
($U = 3$) (برابر میانگین) مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص عدالت بین مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($U=3$) (بالتر یا پایین تر از میانگین مقدار ۳) است.

جدول (۱۳) آزمون t تک نمونه‌ای برای شاخص عدالت

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص عدالت	-52/814	۳۷۰	۰/۰۰۰	-1/28949	-1/3375	-1/2415

در این آزمون، ستیج معنی داری ۰/۰۰۰ و کم تر از مقدار خطای ۰/۰۵ است، چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص عدالت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایینتر از آن است، میباید به حد بالاتر و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه کرد. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالاتر و حد پایین هر دو منفی هستند، و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۱۴) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص عدالت	۳۷۱	1/71	0/47028	0/02442

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریباً برابر ۱/۷۸ است این استنباط میشود که وضعیت شاخص عدالت بین مسئولین شهری و شهرداری با مردم از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد و این یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و به این معناست که مسئولین شهری و شهرداری بین اقشار مختلف مردم عدالت ضعیفی برقرار کرده اند.

شاخص بینش راهبردی

H0: وضعیت شاخص بینش راهبردی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟

($U = 3$) برابر میانگین (مقدار است ۳).

H1: وضعیت شاخص بینش راهبردی مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($U=3$) (بالتر یا پایین تر از میانگین مقدار ۳) است.

جدول (۱۵) آزمون t تک نمونه‌ای برای شاخص بینش راهبردی

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
شاخص بینش راهبردی	-50/499	۳۷۰	۰/۰۰۰	-1/33625	-1/3883	-1/2842

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کمتر از مقدار خطای ۰/۰۵ است و چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (شاخص بینش راهبردی مسئولین شهری و شهرداری) مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالاتر و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار مراجعه شود. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالاتر و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۱۶) آمار توصیفی t تک نمونه ای

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین خطا
شاخص بینش راهبردی	۳۷۱	۱/۶۶	0/50968	0/02646

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریباً برابر ۱/۶۶ است این استنباط میشود که وضعیت شاخص بینش راهبردی مسئولین شهری و شهرداری با مردم از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد و این یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و به این معناست که از نظر مردم مسئولین شهری و شهرداری بینش راهبردی ضعیفی دارند.

مدیریت شهری در شهر فریدونکنار تا چه اندازه با اصول حکمروایی خوب شهری انطباق دارد؟

H0: وضعیت مدیریت شهری مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟

($U = 3$) برابر میانگین (مقدار است ۳).

H1: وضعیت مدیریت شهری مسئولین شهری و شهرداری از نظر مردم در شهر فریدونکنار، چگونه است؟ ($U=3$) (بالاتر یا پایین

تر از میانگین مقدار ۳) است.

جدول (۱۷) آزمون t تک نمونه ای برای مدیریت شهری

متغیر	میانگین (جهت آزمون فرض) = ۳					
	آماره ی آزمون t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
مدیریت شهری	-69/213	۳۷۰	۰/۰۰۰	-1/16961	-1/2028	-1/1364

در این آزمون، سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و کمتر از مقدار خطای ۰/۰۵ است و چنین استنباط می شود که میانگین متغیر مورد نظر (مدیریت شهری مسئولین شهری و شهرداری) مقدار آزمون شده (مقدار ۳) نیست. حال برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، می باید به حد بالاتر و حد پایین موجود در خروجی نرم

افزار مراجعه شود. در آزمون T تک نمونه ای فوق، حد بالاتر و حد پایین هر دو منفی هستند و منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کمتر از مقدار آزمون (مقدار میانگین ۳) است.

جدول (۱۸) آمار توصیفی t تک نمونه ای

انحراف از میانگین خطا	انحراف معیار	میانگین	تعداد	متغیر
0/01690	0/32549	1/83	۳۷۱	مدیریت شهری

با توجه به مشاهده ی میانگین رتبه ها در جدول آمار توصیفی فوق می بینیم که تقریباً برابر $1/83$ است این استنباط میشود که وضعیت مدیریت شهری مسئولین شهری و شهرداری با مردم از نظر مردم در شهر فریدونکنار منفی می باشد و این یعنی کمتر از ۳ (مقدار متوسط) است و به این معناست که از نظر مردم مسئولین شهری و شهرداری مدیریت شهری ضعیفی دارند.

نتیجه گیری

جهت دستیابی و پاسخگویی به پرسش مطرح شده در این مطالعه، تمامی شاخصهای حکمروایی خوب شهری با توجه به مدیریت شهری فعلی در محدوده مورد مطالعه از طریق آزمون T تک نمونه ای مورد سنجش قرار گرفته شد. نتایج حاصل از آزمون، حاکی از آن است که مدیریت شهری در محدوده مورد مطالعه با اصول حکمروایی خوب شهری منطبق نبوده و با توجه به شاخص های آن از وضعیت مناسبی برخوردار نیست به طوری که هر کدام از شاخصهای حکمروایی شهری کمتر از مقدار متوسط میانگین رتبه هاست (متوسط: مقدار میانگین ۳). ارزیابی این پژوهش نشان دهنده ی این است که شهرداری و دیگر ارگانهای دولتی در چارچوب حکمروایی خوب شهری دارای عملکرد مناسبی نمی باشند. واضح است زمانی که مدیریت صحیح و منطقی در فضاهای شهری حاکم نباشد، همچنین وجود عدم شفافیت، عدم قانون مداری، استفاده از امکانات با اهداف شخصی، عدم دسترسی برابر، عدم مسئولیت و پاسخگویی مسئولین منجر به ازماندگی توسعه شهری می شود. به این ترتیب، می توان گفت که مدیریت ناکارآمد، متمرکز و از بال به پایین باعث عدم توجه به برنامههای بلند مدت و استراتژیک، ضعف ساختار و جایگاه شورای اسالمی شهر و عملیاتی نشدن شوراهای محلی و مشارکت ندادن شهروندان در اداره امور شهر می شود که از دیگر دلایل ضعف شهرداری و دیگر سازمان های دولتی برای تحقق حکمروایی خوب شهری در شهرها از جمله منطقه مورد مطالعه این پژوهش؛ فریدونکنار می باشد. واضح است هرچه مدیرانی مسلط تر، با تجربه تر، خالق تر و با دانش و آگاهی بیشتری در رأس امور قرار بگیرند، عملکرد آن ها در زمینه های گوناگون بهتر و مفید تر خواهد بود. به عبارت کلی، از بررسی نتایج این تحقیقات این استدلال بر می آید که شهرهای ایران از نظر اصول حکمروایی خوب در جایگاه مناسبی قرار ندارند.

سیاست های اجرایی راهبردهای بهینه و تعیین نهادهای اجرایی این سیاست ها

جدول (۱۹) سیاستهای اجرایی راهبردهای بهینه و تعیین نهادهای اجرایی این سیاستها

شاخص	استراتژی ها	سیاست ها	نهادهای اجرایی
قانون مندی	زمینسازی در جهت ارتقای قوانین و مقررات در زمینه حکمروایی خوب شهری	ایجاد قانون در زمینه مبارزه با فساد	دولت
		ارتقای عدالت و برابری تمامی اقشار اجتماعی	دولت
	زمینه سازی در جهت ترویج منشور حقوق شهروندی	ارتقای آگاهی در زمینه حقوق شهروندی در بین مسئولین	شهرداری
		در نظر گرفتن دورههای مختلف آموزشی برای کارکنان	دولت-شهرداری
	زمینه سازی در جهت ارتقای دانش مسئولین	آموزش کارکنان در زمینه فناوری اطلاعات	دولت
		ایجاد نهادهای موثر رسیدگی به شکایات مردمی	دولت
	تقویت دستگاههای نظارتی قضایی	ایجاد شعبهای از دیوان عدالت اداری در نهادهای مدیریت شهری	دولت
		جایگزینی طرحهای استراتژیک به جای طرحهای کالن کشوری	دولت
	تقویت بینش راهبردی در قوانین کالن کشوری	جایگزینی طرحهای استراتژیک به جای طرح جامع شهری	دولت
		در نظر گرفتن تویبخت الزم در زمینه رشوهگیری	دولت
زمینه سازی در جهت مبارزه با فساد اداری	جلوگیری از ورود افراد به نهادهای مدیریتی با رابطه	شهرداری	
	تنظیم قوانین جدید در زمینه زمین خواری	شهرداری	
عدالت	زمینه سازی در جهت افزایش قدرت نهادهای نظارتی بر عدالت شهری	در نظر گرفتن قوانین الزم جهت جلوگیری از توزیع ناعادلانه خدمات شهری	شهرداری-شورای شهر
		شناسایی زمینهای بایر و قهوهایی	شهرداری-شورای شهر
	تشویق در جهت توسعه درون زای شهری	آزادسازی زمینهای دولتی داخل شهر	شهرداری-شورای شهر
		در نظر گرفتن طرحهای موضعی و موضوعی جهت رفع مشکلات شهری	شهرداری
بینش راهبردی	زمینه در جهت تهیه طرحهای منعطف و راهبردی	تدوین طرح بافت فرسوده و مساکن غیررسمی در شهر کنگاور	دولت-شهرداری
		شناسایی نقاط ضعف طرح جامع شهری	دولت-شهرداری
	تقویت و بروز رسانی طرح های شهری	استفاده از تجربه طرحهای منطع موفق در سطح جهان	شهرداری
		استفاده از تجربه طرحهای منطع موفق در سطح جهان	دولت-شهرداری

بنابراین، به منظور بررسی های بیشتر در زمینه حکمروایی خوب شهری نیاز به مطالعات بیشتری در این زمینه است که به تفصیل به برخی از این موارد اشاره میکنیم :

- ارائه طرح جامع مدیریت شهری به منظور رسیدن به یک حکمروایی واحد شهری
- بررسی حکمروایی خوب شهری در سطوح مختلف محله، شهر، منطقه و کشور
- بررسی تجارب کشورهای موفق در زمینه حکمروایی خوب شهری و استفاده از ایده‌ها در شهرهای کشور.

فهرست منابع و مآخذ

کتابها:

۱. فرنچ، درک و ساورد، هیثر (۱۳۷۷) فرهنگ مدیریت، ترجمه محمد صائبی، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی.
۲. سعیدنیا، احمد (۱۳۸۳). مدیریت شهری، کتاب سبز شهرداری ها، جلد ۱۱، تهران: انتشارات سازمان شهرداری ها و دهرداری های کشور، تهران، چاپ سوم.
۱. نوبری، نازک و رحیمی، محمد (۱۳۸۹). حکمرانی خوب شهری یک ضرورت انکار ناپذیر، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات برنامه ریزی شهری .
۲. طرح جامع کنگاور (۱۳۵۶). اسناد سازمان میراث فرهنگی. کرمانشاه: کتابخانه سازمان میراث فرهنگی. **مقالات**
۳. ابراهیم زاده، عیسی و اسدیان، مرتضی (۱۳۹۲) "تحلیل و ارزیابی تحقق پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران(مورد شناسی: شهر کاشمر)". جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای، شماره: ۶، ص. ۳۰-۱۷.
۴. اسماعیل زاده، حسن و همتی، مجتبی (۱۳۹۱). "حکمروایی خوب، راه چاره تحقق شهر خوب". سیاسی - اقتصادی، شماره ۲۸۸، ص. ۱۱۶-۱۰۲.
۵. اسماعیل زاده، حسن و صرافی، مظفر (۱۳۸۴). "جایگاه حکمروایی خوب برنامه ریزی شهری: طرح متروی تهران". فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای. دوره ۶، شماره ۲۱، زمستان، ۲، ۱۳۹۵.
۶. اکبری، غضنفر ((سرمایه ی اجتماعی و حکمرانی شهری. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، شماره: ۸۳، ص ۱۳۴ .
۷. اطهری، کمال و دیگران(۱۳۸۶). "حکمروایی شهری مبانی نظری و ضرورت شکل گیری آن در ایران". ج ستاره‌های شهرسازی: شماره نوزدهم و بیستم. ص ۹۴، ۱۳۶.
۸. برک پور، ناصر(۱۳۸۱). "گذار از حکومت شهری به حاکمیت شهری". مجموعه مقالات کنفرانس برنامه ریزی و مدیریت شهری. ص. ۷۸-۶۳.
۹. برک پور، ناصر (۱۳۸۱). "حکمروایی شهری و نظام اداره ی شهرها در ایران". همایش برنامه ریزی و مدیریت شهری . ص. ۱۹۰-۱۸۶
۱۰. برک پور، ناصر و اسدی، ایرج (۱۳۸۷) "نظریه های مدیریت و حکمروایی شهری". گزارش نهایی طرح پژوهشی قرارداد شماره ۳۲۱۲۲/۱۲ دانشگاه هنر(دانشکده معماری و شهرسازی). ص. ۷۶-۶۵.
۱۱. تقوایی، علی اکبر و تاجدار، رسول (۱۳۸۸). "درآمدی بر حکمروایی خوب شهری در رویکردی تحلیلی". فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۲۳، ص. ۵۲-۳۹
۱۲. ترابی، علیرضا(۱۳۸۳) "مدیریت پایدار شهری در گرو حکمرانی خوب". نشریه شهرداریها، شماره ۶۹، ص. ۲۷-۴.
۱۳. صرافی، مظفر و اسماعیل زاده، هستن(۱۳۸۵). "شهروند مداری راهکاری برای حل مسائل شهری ایران. اطلاعات سیاسی- اقتصادی"، سال بیستم. ص. ۱۳۵-۱۲۶.
۱۴. تیزی، محبوب و خاکپراقی، بهرنگ(۲۰۱۵). "ارزیابی حکمروایی شهری در محله های شهری(نمونه موردی: شهر خوی)". اولین کنفرانس بین المللی برنامه ریزی و توسعه ی شهری. ص. ۴۷-۳۴.

۱۵. حسینی و دیگران (۱۳۹۴) "تحلیل رابطه ی مدیریت شهری و حکمروایی خوب شهری و ارتباط آن با توسعه ی پایدار شهری، مورد: شهر رشت". کنفرانس ملی معماری و شهرسازی پایدار با رویکرد انسان و محیط. ص. ۱۰۳-۹۲.
۱۶. فرزین پاک، شهرزاد (۱۳۸۳). "از آموختنی های شهر، حکمروایی خوب چیست؟" شهرداری ها؛ سال ششم: شماره ۶۹. ص. ۶۴-۷۵.
۱۷. رهنمایی، محمد تقی و کشاورز، مهناز (۱۳۸۹) "بررسی الگوی حکمروایی خوب و نقش دولت در مدیریت و اداره ی امور شهرها در ایران". جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای (دو فصلنامه)، سال اول: شماره اول. ص. ۳۶-۲۳.

منابع انگلیسی:

- 20-Atkinson, R. (1998, September). The new urban governance and urban regeneration: managing community participation. In a conference on Cities in the XXIst Century. Cities and metropolis: breaking or bridging (pp. 19-21).
- 21-Auclair, Christine (2000). Urban poverty and Govrenance Indicators. Global Campaign on Urban Governance (pp. 3-97).
- 22-Beall, J. (1996). Urban governance: Why gender matters. New York: UNDP.
- 23- Gulshan, S. S. (2014). Management Principles and Practices by Lallan Prasad and SS Gulshan. Excel Books India.
- 24- Madlener, R., & Sunak, Y. (2011). Impacts of urbanization on urban structures and energy demand: What can we learn for urban energy planning and urbanization management? Sustainable Cities and Society, 1(1), (pp. 45-53).
- 25- Mattingly, M. (1994). Meaning of urban management. Cities, 11(3), 201-205.
- 26-Rakodi.C (2003). Politics and Performance: The Implication of Emerging Governance Arrangements for Urban Management Approaches and Information Systems, Habitat International (pp. 523-54).
- 27- Rusmarsidik, Toni (2000). Models of urban Goveanance for Bandung Metropolitan Area in indonesia. Centre for developing cities (pp. 87-150).
- 28- Rothstein, B. O., & Teorell, J. A. (2008). What is quality of government? A theory of impartial government institutions. Governance, 21(2), (pp.165-190).
- 29-Sadashiva, M. (2007). Effects of civil society on urban planning and governance in Mysore, India (Doctoral dissertation, Technical University of Dortmund).
- 30- Srinivas, Hari (1996). Urban Enrironmental Governance. www. Soc. Titech. Ac. Jp.
- 31-UNCHS (2000). Norms for Good Urban Governance. www. UNCHS. Org.
- 32- Undp (2000). characteristics of good Governance, The urban Governance initiative (Unated nations Development Program) (TUGI).www.tugi.org.
- 33- Waring, S. P. (2016). Taylorism transformed: Scientific management theory since 1945. UNC Press Books.